

چگونه از عملکرد دانش‌آموزان انتقاد کنیم؟

گفت‌وگویی دوستانه به دانش‌آموز ضعیف قدرت می‌دهد

به آخرین باری که کسی از شما انتقاد کرده است، فکر کنید. شاید ریاستان یا شخص مهمی بوده است! یا یک غریبه یا دوستی صمیمی! شاید این انتقاد بجا، قابل قبول و سودمند بوده یا بی‌جا، حیرت‌آور و برخوردنده! هر نوع انتقادی می‌تواند فرصت خوبی باشد، در عین حال که ممکن است کمی آزارتان دهد.

اختصاص می‌دهد. برای معلم‌های جدید، زمان مختص هر دانش‌آموز کمتر هم می‌شود، چون معلمان تازه‌کار، به دلیل پایین بودن سرعت عملشان، دقیقه‌های ارزشمند بیشتری را از دست می‌دهند. با این زمان محدود، طبیعی است که معلم‌ها و به‌خصوص معلمان جدید، روی مواردی تمرکز کنند که دانش‌آموزان به پیشرفت نیاز دارند. اگر معلمی پنج دقیقه زمان داشته باشد که نکاتی را تذکر دهد، آیا آن دقیقه‌های کمیاب را صرف تحسین جنبه‌های مثبت دانش‌آموزان می‌کند یا تصحیح اشتباهات آن‌ها؟ اگر هدف پیشرفت دانش‌آموزان باشد، به نظر می‌رسد جواب واضح است.

تمایل بیشتر معلمان به پرداختن ضعف‌های دانش‌آموزان، ممکن است تأثیر منفی زیادی روی آن‌ها بگذارد. اما، از طرف دیگر، این فرصت را فراهم می‌کند که کلاس او به چشم بیاید (و در عین حال رویه‌ی منفی را عوض کند). جنبه‌ی مثبت این است که کوچک‌ترین عملکرد مثبت شما می‌تواند با وجود جو منفی، دانش‌آموزان و کلاس را تحت تأثیر قرار دهد. برای همین، هر طور بتوانید به

حالا فکر کنید، هر روز و هر ساعت بخواهید با چنین انتقادهایی دست و پنجه نرم کنید. اکثر ما برای به دست گرفتن اوضاع و حفظ آرامش خود با این انتقادهای به مقابله برمی‌خیزیم. این دقیقاً همان چیزی است که بیشتر دانش‌آموزان هر روز در مدرسه با آن روبه‌رو هستند. غیر از شاگرد اول‌ها، تقریباً اغلب بچه‌ها هر روز کلی انتقادهای ریز و درشت می‌شنوند:

آنجا ویرگول نگذار، روی خط ننوشته‌ای، عجله کن، آرام باش، ساکت باش، بلند صحبت کن، باید تکلیف‌هایت را یادداشت کنی، باید تکلیف‌هایت را انجام دهی، باید دقت کنی ... و این انتقادهای همچنان ادامه دارند.

خب چرا چنین است؟ بعید است مدیران و معلمان بخواهند بر مدارس و کلاس‌هایشان جو منفی حاکم باشد! پس چگونه چنین چیزی این قدر شایع است و چطور می‌توان به آن پایان داد؟

پاسخ ممکن است در حجم کار معلمان باشد. یک معلم معمولاً باید ده‌ها دانش‌آموز را پوشش دهد و به‌طور میانگین، در روز فقط چند ثانیه به هر دانش‌آموز

جو مثبت کلاس بیفزایید، غنیمت است.

استفاده از معیار پنجاه - پنجاه

به طور کلی، اجرای برنامه‌ی درسی در کلاس همیشه اولویت اول است، اما کارهای جانبی مثل تصحیح اوراق یا مطالعه و بررسی فعالیت‌های کلاسی و تمرین‌های شاگردان هم بخش مهمی از کار معلمی را تشکیل می‌دهد. شما به‌عنوان معلم باید بتوانید با توزیع زمان انجام کارهای جانبی در طول هفته، اولویت‌هایتان را از دست ندهید. فراموش کردن انجام کارهای جانبی، شما را با کوهی از کارهای انجام نشده روبه‌رو می‌کند. در اینجا راهکارهایی برای انجام مهم‌ترین کار جانبی، یعنی بررسی فعالیت‌های دانش‌آموزان، ارائه می‌کنم:

- انتقادهایی که به سرعت و نامرتب روی کاغذ نوشته می‌شوند، ممکن است عکس‌العمل‌های منفی در پی داشته باشند. از عبارت «حوزه‌هایی هست که تو نیاز داری روی آن‌ها کار کنی» به جای پیام مورد انتظار، پیام‌های غیر قابل انتظاری هم ممکن است برداشت

است. معمولاً جداگانه صحبت کردن معلم با دانش آموز، به این دلیل است که او اشتباهی مرتکب شده است. گفت‌وگوی معلم و دانش آموز تنها زمانی برای دانش‌آموزان آزردهنده است که فضای کلاس بیشتر شبیه دیکتاتوری و یکطرفه به نظر برسد، تا اینکه تلاشی مشترک برای یادگیری به معنای واقعی باشد! برای از بین بردن این احساس، گفت‌وگوی معلمان با دانش‌آموزان باید دوستانه باشد. دوستانه صحبت کردن به این معنی نیست که باز هم می‌توان فقط منفی‌ها را مطرح کرد و مثبت‌ها را نگفت یا حتی می‌توان بدون بیان نکته‌ای آموزشی با دانش‌آموز حرف زد. وقتی معلم‌ها با دانش‌آموزان مانند مردم عادی رفتار کنند، می‌توانند به دانش‌آموزان قدرت دهند و آن‌ها را شریک واقعی یادگیری بدانند. رعایت این رویه می‌تواند تفاوت زیادی با بیشتر روش‌ها داشته باشد. ■

منبع

Matthew Johnson(2010) Finding success the first year: a survivor's guide for new teachers.USA

پیام‌های مثبت، به تشویق‌ها هم به اندازه‌ی انتقادها توجه کنید. تصادفی و بی‌هدف تشویق نکنید، زیرا این کار تلاش شما را بی‌اثر خواهد کرد. به جای آن، به نقاط مثبت واقعی توجه کنید. اگر دانش‌آموزی نشانه‌های پیشرفت داشت، این را به او بگویید، چون احساس سربلندی خواهد کرد. اگر دانش‌آموزان نشانه‌هایی از پیشرفت نداشتند، تشویق‌هایی را فراهم کنید که محرک باشند. در پایان، پیشنهاد‌های مثبتی که شما می‌دهید، بازخوردهای بهتری دارند تا پیشنهادی که هیچ نکته‌ی مثبتی نداشته باشد. همچنین، پیشنهاد‌های مثبت، به طور کلی، فرصت این را که دانش‌آموز درباره‌ی خودش، شما و چگونگی کار احساس خوبی داشته باشد افزایش می‌دهد.

گفت‌وگوی خود را به منفی‌ها محدود نکنید

زمانی که معلم می‌خواهد با دانش‌آموز صحبت کند، واکنش ناخواسته‌ی دانش‌آموز گفتن کلمه‌ای مثل «وای»

شوند. این جمله می‌تواند به دانش‌آموز بگوید که «تو دوباره کارت را درست انجام ندادی» یا اینکه «هیچ پیشرفتی نداشته‌ای». همچنین، ممکن است این احساس را در او به وجود آورد که هیچ چیز برای او خوب نیست. لذا برای چه تلاش کند؟

اگرچه انتقاد‌هایی توانند عکس‌العمل‌های منفی داشته باشند، اما این موضوع دلیلی برای حذف آن‌ها نیست. دانش‌آموزان باید هم اشتباهات خود را ببینند و هم آن‌ها را حل کنند. در غیر این صورت، هرگز پیشرفت نخواهند کرد. در واقع، استدلال این است که شما نباید به انتقاد‌ها، به‌عنوان تنها شکل ارتباطات، تکیه کنید. باید انتقاد‌ها را با تحسین همراه کنید، اما در عین حال پیام‌های درست بدهید. به طور کلی، برای به انجام رساندن این هدف، بهترین انتقاد‌ها شامل نیمی تحسین و نیمی بیان نقطه ضعف هستند که دانش‌آموز متوجه شود هم استعداد دارد و هم ضعف، و هر دوی این‌ها عامل پیشرفت او هستند.

- بسیار مهم است که هنگام ارسال